

Elektronicareus Philips doekt ene na andere vestiging op

Trek naar lageloonlanden breekt België zuur op

DENIS BOUWEN

De Philips-vestiging in Brugge was ooit de grootste fabriek van tv-toestellen in de wereld. In 1987 rolde er nog elke 30 seconden een nieuwe tv van de band. Nu blijft van het bedrijf nog amper iets over. Philips is één van de vele multinationals die meetrokken in de karavaan van ondernemingen die graag willen produceren in lageloonlanden. Een trend die massaal banen doet verloren gaan in West-Europa.

Bij Philips in Brugge viel in juni het verdict. De groep sloot er de productieafdeling, wat bijna 200 arbeiders en bedienden hun job kostte. Alleen de productontwikkeling wordt gehandhaafd. Maar voor hoelang nog?

Ons Recht praatte met Leo Lauwerysen en Paul Bax over de teloorgang van Philips in België. Lauwerysen is vakbondssecretaris bij de LBC-NVK. Bax is bij Philips al vele jaren militant van de LBC-NVK.

“We hadden het wegvallen van de productie in Brugge zien aankomen”, zeggen beide LBC-NVK’ers. “Op de Europese ondernemingsraad ging het management vragen over Philips Brugge stevast uit de weg. De traditionele tv’s zijn uit de mode. Veel consumenten kopen tegenwoordig een tv met een LCD-scherm, en iedereen kan zo’n toestel maken. Kortom, er is veel meer concurrentie.”

Brugge ziet de productie van tv-toestellen verdwijnen naar Centraal-Europa. De fabriek ontwikkelde duurder geprijsde tv-modellen, maakte ze productierijp en liet dan de ‘gewone’ productie over aan lageloonlanden. “Nu de pilootproductie wegvalt, vragen de militanten zich af wat er met de ontwikkeling te gebeuren staat”, vertelt Paul Bax. “Ik vermoed dat Philips zijn Belgische tv-ontwikkelaars niet graag wil kwijtspelen. Maar je kan nooit uitsluiten dat ze die mensen naar Eindhoven of andere vestigingen overhevelen.”

Verweesd

Vroeger was Philips een gigantische fabrikant en ontwikkelaar. Veel topproducten werden in Belgische of Nederlandse fabrieken bedacht en ontwikkeld. “Maar nu zie je het aantal echte

fabrieken slinken”, constateert Leo Lauwerysen. “De trend is nu om een *fabless factory* te hebben, zeg maar een bedrijf dat geen fabriek meer is. Het personeel in België blijft verweesd achter als je ziet wat er in de voorbije tientallen jaren allemaal verdween. Zelfs voor de bijna 1.600 werknemers van Philips Lighting in Turnhout houden we ons hart vast.”

“Philips was ooit een Nederlandse onderneming met internationale allures. Nu is het

gewoon de zoveelste multinational die het spel wereldwijd speelt en overal naar de laagste loonkosten speelt”, zegt Lauwerysen. “Als Maleisië te duur wordt, trekken ze wel naar de Filipijnen of een ander land. In de verlichtingsactiviteiten bijvoorbeeld is er zelfs al productie in China, India en Brazilië.”

De algemeen directeur van Philips Lighting, Rudy Provoost, wil het management van de verlichtingstak wat graag naar Amerika laten

© FOTO BELGA

verhuizen. Omdat het 'daar allemaal gebeurt'. Een zoveelste teken aan de wand.

De Nederlandse 'roots' van Philips blijken niet veel bescherming te geven aan de activiteiten in Nederland. "Ook daar zien we het ene na het andere bedrijf sluiten. De collega's in Nederland lopen net zo goed op hun tenen."

Bax maakte een lijstje waaruit blijkt wat er allemaal sneuvelde bij Philips België. "Allemaal kommer en kwel is het nu ook weer niet omdat sommige activiteiten een nieuwe naam en eigenaar kregen. Niet alle jobs zijn dus weg."

Bang zijn voor de toekomst levert niets op, beseffen de LBC-NVK'ers. "Maar toch zijn we ongerust over de toekomst van Philips België. Als we niet opletten, hebben we hier op den duur alleen nog wat marketingactiviteiten, en gedaan."

Sterk geslonken

Van de Belgische productie van platenspelers, bandopnemers, cassetterecorders en dvd's bleef eind 2002 niks meer over. De illustere fabriek in Hasselt werd toen opgedoekt. Leuven - halfgeleiders en afstandsbedieningen - ging in 1988 dicht. Circa 150 mensen doen nog wel aan ontwikkeling in Haasrode. Lommel en Dendermonde werden afgebouwd en in stukken verkocht. Philips Brugge, ooit een bedrijf met 2.250 werknemers, houdt nu nog 300 mensen over.

En er is meer. In Roeselare zocht Philips voor een componentenfabriek een nieuwe eigenaar. Een aantal jaar na de verkoop bleef daar niets van over. Waver werd gestadig ingekrompen en van de hand gedaan. De batterijenfabriek in Tessenderlo werd eerst een joint venture met Matsushita en is nu helemaal in handen van de Japanners. De waaier van Philipsvennootschappen in Brussel was ooit goed voor 3.000 werknemers; nu werken in Brussel nog 450 mensen voor de groep. Eén van de weinige, redelijk recente overnames was die van het verlichtingsbedrijf Massive.

Nog 3.000 mensen

"De cijfers liegen niet", erkent Paul Bax. "In 1988 was Philips in België nog goed voor 16.700 personeelsleden, van wie 6.300 bedienden en kaderleden. Momenteel hebben we in ons land nog een dikke 3.000 mensen in dienst."

Een vervelend neveneffect van het sterk verminderde aantal jobs is dat het voor de vakbonden ook niet eenvoudiger wordt. "Toen Philips België nog heel groot was, konden de bonden veel macht doen gelden. In de huidige situatie, met veel minder personeel, is dat veel lastiger."

In het 'grotere Philips' was het ook veel makkelijker om mensen binnen de groep aan ander werk te helpen wanneer er ergens werd gereorganiseerd. Nu is dat interne 'absorptievermogen' veel kleiner en betekent een reorga-

nisatie of sluiting van een fabriek meestal een eenrichtingsticket naar de werkloosheid.

Aan centen ontbreekt het bij het concern niet, wel integendeel. "Maar Philips ontwikkelt nog veel te weinig zelf", vinden Bax en Lauwerysen. "Philips wordt steeds meer een investeringsmaatschappij die geld steekt in overnames en in het terugkopen van eigen aandelen. Of we nu lampen of worsten maken, kan de aandeelhouders weinig schelen. Zolang zij maar goed geld verdienen."

Politiek

Paul Bax hoopt dat Vlaamse en Belgische bewindslieden hun best zullen doen om zoveel mogelijk jobs bij Philips te redden. "Ook al kan je je afvragen wat Vlaanderen kan bereiken als je ziet wat er bij Opel Antwerpen aan het gebeuren is. Vlaanderen is ocharme een speldenkop groot. Wat trekt een multinational zich daarvan aan?"

Voor de LBC-NVK is het duidelijk dat de overheid het investeringsklimaat voor ondernemers moet verbeteren. Zonder riante cadeaus te geven. "De overheid maakt de fout om investeringssteun nooit te koppelen aan tewerkstellingsgaranties", zegt Lauwerysen. "Philips Brugge kreeg bijvoorbeeld veel geld om te innoveren. Zou Philips dat geld nu eigenlijk niet moeten teruggeven aan de overheid?" Bax: "Aan de notionele interestaftrek houdt Philips ook een flinke duit over. Maar ze schrijven dat geld gewoon in de boeken in en doen er geen investering mee."

West-Europa

"Als ontwikkelaars hebben we in West-Europa nog veel kansen", maakt Leo Lauwerysen zich sterk. "In de ontwikkeling praat je over werknemers die veel hoger geschoold zijn. Uiteraard moeten we onze sterkte ook niet overschatten. Philips heeft al ontwikkelingscampussen in Europa, de VS, India en China. Vooral de Indiërs zijn geduchte concurrenten. Ze hoeven voor ons niet onder te doen, maar zijn wel een stuk goedkoper. De Indiërs hebben veel ideeën en ontwikkelen razendsnel."

In juni verklaarde Philipstopman Gerard Kleisterlee dat de recessie zwaar was en diep zat. Hij waarschuwde toen voor extra besparingsmaatregelen. Het eind van de tunnel is dus mogelijk nog niet in zicht. "Maar Sony en andere concurrenten hebben het evenmin onder de markt", troosten Lauwerysen en Bax zich. ■

Mag Turnhout nieuwe producten ontwikkelen?

En hoe gaat het eigenlijk met Philips Lighting in Turnhout, de enige fabriek van het concern die nog overblijft in België? Philips Lighting behoort tot de verlichtingsdivisie en is gespecialiseerd in gasontladingslampen. In Turnhout werden dit jaar 210 bediendjobs geschrapd. Een aantal bedienden vertrok vrijwillig, maar er vielen ook 60 gedwongen ontslagen.

"Turnhout heeft mooie toekomstperspectieven als het nieuwe producten mag ontwikkelen van Philips", meent hoofdafgevaardigde Paul Bax (LBC-NVK). "Jammer genoeg zet het concern de jongste tijd vooral in op LED-lampen en doet het management neerbuigend over andere soorten verlichting. LED-lampen hebben niet enkel voordelen maar ook nadelen. De gasontladingslampen uit Turnhout produceren een schitterend wit licht dat je tot nu toe met LED niet kan maken. De fabriek is een specialist in lampen met een erg groot lichtvolume. Er zitten mooie nieuwe ontwikkelingen aan te komen. Ontwikkelingen waarmee Turnhout een zekere toekomst heeft. Maar dan moet de top wel het licht op groen zetten."

De kaarten liggen nu wel anders dan in het verleden. Vroegere directeurs van Philips Turnhout hadden steevast een zijje in het management van de hele verlichtingspoot. Zo konden ze veel geregeld krijgen en nieuwe investeringen lospeuteren. "Onze huidige baas is een echte Turnhout-man, maar heeft geen functie meer op het niveau van de divisie. We zijn dus veel meer overgeleverd aan wat de top beslist."

